FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

föredraget den 26 oktober 1995 *

1. Kommissionen har väckt förevarande talan i syfte att domstolen skall fastställa att Konungariket Nederländerna har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 8 i rådets direktiv 83/189/EEG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter [1], genom att den 19 september 1990 anta Vrijstellingsregeling Margarinebesluit (förordning om undantag från förordningen om margarin, nedan kallad "Vrijstellingsregeling") utan att på förslagsstadiet ha anmält den till kommissionen.

2. För att begränsa mig till föremålet för talan skall jag först behandla det informationsförfarande som det i direktiv 83/189 föreskrivs om inom området för tekniska föreskrifter. Jag kommer sedan att beskriva det administrativa förfarandet och förfarandet vid domstolen. Slutligen kommer jag att analysera de yrkanden som parterna har framställt, vilka utgör föremålet för förevarande talan.

Informationsförfarandet enligt direktiv 83/189

3. Genom direktiv 83/189, som har ändrats genom direktiv 88/182/EEG [2] och direktiv 94/10/EG [3], har det inrättats en mekanism med en förebyggande funktion, vilken i förening med det förbud mot åtgärder med en verkan motsvarande kvantitativa restriktioner om vilket föreskrivs i artikel 30—36 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen samt harmoniseringen av nationell lagstiftning har till syfte att undanröja handelshinder av teknisk art inom gemenskapen. För att förhindra förekomsten av denna typ av restriktioner inrättas genom direktiv 83/189 ett förfarande som är tillämpligt på tekniska föreskrifter. Detta förfarande kan indelas i följande fyra faser:

4. a) Enligt artikel 8 är medlemsstaterna skyldiga att anmäla alla förslag till tekniska föreskrifter till kommissionen utom för de fall då det är fråga om att helt införliva en internationell eller europeisk standard eller då det är fråga om bestämmelser som har

* Originalspråk: spanska.

1 — Direktiv av den 28 mars 1983 (EGT nr L 109, s. 8).

2 — Rådets direktiv av den 22 mars 1988 om ändring av direktiv 83/189/EEG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT nr L 81, s. 75).

3 — Europaparlamentets och rådets direktiv av den 23 mars 1994 om en väsentlig ändring för andra gången av direktiv 83/189/EEG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT nr L 100, s. 30).

antagits i syfte att verkställa gemenskapsrättsliga standarder. Kommissionen skall omedelbart underrätta övriga medlemsstater om förslaget och offentliggöra en förteckning över samtliga de förslag som har anmälts till den i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, för att enskilda på ett enkelt sätt skall erhålla kännedom om dessa. [4] Texten i artikel 8 i direktiv 83/189, såsom den ändrats genom direktiv 88/182, lyder som följer:

"1. Medlemsstaterna skall omedelbart till kommissionen anmäla alla förslag till tekniska föreskrifter. Om föreskriften helt motsvarar en internationell eller europeisk standard, är det tillräckligt med underrättelse om den aktuella standarden. De skall även ge kommissionen en kort redogörelse för skälen till varför en teknisk föreskrift måste antagas, om dessa inte redan framgår av förslaget. I tillämpliga fall skall medlemsstaterna samtidigt överlämna texterna till grundläggande lagar eller andra föreskrifter av väsentlig och direkt betydelse, om kännedom om sådana texter är nödvändig för att bedöma verkningarna av förslaget till teknisk föreskrift.

Kommissionen skall omedelbart underrätta de övriga medlemsstaterna om förslag som den har mottagit. Den kan även sända förslaget för yttrande till den i artikel 5 nämnda kommittén och, om så är lämpligt, den kommitté som är ansvarig för området ifråga."

5. b) Om medlemsstaten inte åberopar tvingande skäl till varför det krävs att den tekniska föreskriften, vilken har anmälts på förslagsstadiet, antas omedelbart börjar en period med status quo att löpa från och med dagen för anmälan, under vilken period kommissionen och övriga medlemsstater kan bedöma förslaget för att avgöra om det är förenligt med gemenskapsrätten. Om inte någon reagerar på förslaget varar denna period i tre månader och när perioden har löpt ut kan medlemsstaten anta den tekniska föreskriften i fråga. Perioden för status quo skall förlängas till tolv månader om kommissionen meddelar medlemsstaten att den ämnar föreslå att ett direktiv inom området skall utfärdas. I artikel 9 i direktiv 83/189, även denna ändrad genom direktiv 88/182, föreskrivs således följande:

"1. Om inte de särskilda förutsättningarna i punkt 2 eller 2a föreligger, gäller följande. Medlemsstaterna får inte anta ett förslag till teknisk föreskrift före utgången av sex månader från tiden för anmälan enligt artikel 8.1, om kommissionen eller en annan medlemsstat inom tre månader från nämnda tid inkommer med ett detaljerat utlåtande med innebörd att den planerade åtgärden måste ändras för att ta bort eller minska de hinder som den kan komma att ge upphov till för de fria varurörelserna. Den berörda medlemsstaten skall underrätta kommissionen om de

4 — Se i detta avseende kommissionens meddelande 89/C 67/03 av den 17 mars 1989 om publicering i Europeiska gemenskapernas officiella tidning av rubrikerna till de förslag till tekniska föreskrifter som har anmälts av medlemsstaterna i enlighet med rådets direktiv 83/189/EEG, ändrat genom rådets direktiv 88/182/EEG (EGT nr C 67, s. 3).

åtgärder som den ämnar vidta med anledning av sådana detaljerade utlåtanden. Kommissionen skall uttala sig om dessa åtgärder.

2. Den i punkt 1 nämnda perioden skall vara 12 månader, om kommissionen inom tre månader räknat från tiden för anmälan enligt artikel 8.1 förklarar att den ämnar föreslå eller besluta om ett direktiv inom området.

2 a. Om kommissionen finner en anmälan enligt artikel 8.1 gälla ett område som omfattas av ett förslag till direktiv eller förordning, som har lagts fram för rådet, skall den inom tre månader från dagen för mottagandet av anmälan underrätta medlemsstaten om detta förhållande.

Medlemsstaterna skall, under en period om 12 månader från den dag då kommissionen lämnade rådet ett förslag till direktiv eller förordning, avstå från att anta tekniska föreskrifter om ämnen som omfattas av förslaget, om detta överlämnades innan anmälan gjorts enligt artikel 8.1

Punkterna 1, 2 och 2a i denna artikel kan inte tillämpas kumulativt."

6. c) Om kommissionen eller medlemsstaterna anser att förslaget till teknisk föreskrift inte är förenligt med gemenskapsrätten har de enligt artikel 9 möjlighet att rikta ett detaljerat utlåtande till den stat som har författat förslaget, i vilket de skall ange de eventuella hinder för de fria varurörelserna som förslaget kan skapa. I ett sådant fall skall en period med status quo om sex månader förlöpa före det att den tekniska föreskriften slutgiltigt kan antas.

7. d) Slutligen ges det genom artikel 9.1 i direktivet en möjlighet för kommissionen att kräva av den berörda medlemsstaten att den underrättar kommissionen om de åtgärder som den med anledning av de detaljerade utlåtandena ämnar vidta och att medlemsstaten delger kommissionen den slutgiltiga texten till den tekniska föreskrift som den har för avsikt att anta.

8. I enlighet med artikel 10 i direktiv 83/189 är detta förfarande för förhandsanmälan av förslag till tekniska föreskrifter inte tillämpligt då dessa bestämmelser skall antas med tillämpning av en gemenskapsrättslig norm eller ett internationellt avtal.

Det administrativa förfarandet och förfarandet vid domstolen

9. Då kommissionen hade fått kännedom om att Konungariket Nederländerna hade

antagit Vrijstellingsregeling och gjort den bedömningen att det var fråga om en teknisk föreskrift beslutade den att inleda förfarandet i enlighet med artikel 169 i EEG-fördraget, eftersom den nederländska staten inte hade iakttagit det informationsförfarande som har inrättats genom direktiv 83/189. Det var således därför som kommissionen den 6 mars 1992 riktade en formell underrättelse till de nederländska myndigheterna, vilka inlämnade yttrande till kommissionen den 2 juni 1992. Enligt detta var direktiv 83/189 inte tillämpligt på de omtvistade bestämmelserna då dessa endast hade till syfte att undanröja eller begränsa de hinder av teknisk art som förelåg och inte att skapa nya hinder. Då kommissionen inte övertygades av detta argument riktade den i enlighet med artikel 169 i fördraget ett motiverat yttrande till den nederländska regeringen, som besvarade detta den 3 juni 1993 genom att bekräfta att den inte hade åsidosatt direktiv 83/189.

10. Kommissionen meddelade den nederländska regeringen i sitt motiverade yttrande att den genom att inte anmäla Vrijstellingsregeling på förslagsstadiet till kommissionen på ett uppenbart sätt hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiv 83/189 och att denna underlåtelse enligt kommissionen måste leda till ett omedelbart uppskov med tillämpningen av den tekniska föreskrift som regeringen hade antagit i strid med gemenskapsrätten. Kommissionen tillade ytterligare, såsom den hade förklarat i sitt meddelande från år 1986 [5], att "det förhållandet att det informationsförfarande som föreskrivs i direktiv 83/189 inte har iakttagits leder till att den tekniska föreskriften inte har någon rättsverkan och således inte kan göras gällande mot tredje man ... enligt kommissionen har förbudet mot att anta nationella åtgärder utan förhandsanmälan direkt effekt och det skapar rättigheter för de enskilda som de nationella domstolarna skall skydda". Detta är bakgrunden till varför kommissionen anser att parterna vid tvist kan utgå från att de nationella domstolarna nekar tillämpning av en nationell teknisk föreskrift som inte har anmälts i enlighet med vad som krävs enligt gemenskapernas lagstiftning.

11. Den talan som kommissionen väckte mot Nederländerna inkom till domstolens kansli den 30 september 1994. Vad som yrkas i denna talan är entydigt. Kommissionen begränsar sig till att begära att domstolen skall fastställa att Konungariket Nederländerna har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 8 i direktiv 83/189 och förplikta det att ersätta rättegångskostnaderna. Det är i viss mån förvånansvärt att kommissionen i sin ansökan och i sin replik begränsar sig till att begära att domstolen skall fastställa att de nederländska myndigheterna har åsidosatt direktiv 83/189 och att kommissionen inte har nämnt det grundläggande juridiska problemet i förevarande tvist, nämligen följderna av att det informationsförfarande som har inrättats genom direktivet inte iakttas. Kommissionen hade för övrigt tagit upp denna fråga i det motiverade yttrande som den riktade till Nederländerna, i vilket kommissionen tydligt uttalade sig till förmån för uppskov med tillämpningen av en teknisk föreskrift som inte hade anmälts till den i förslagsform och förordade att den inte skulle kunna göras gällande mot tredje man.

5 — Kommissionens meddelande 86/C 245/05 av den 1 oktober 1986 om underlåtelse att iaktta vissa bestämmelser i rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT nr C 245, s. 4).

12. Den nederländska regeringen anser å sin sida att Vrijstellingsregeling inte är en teknisk föreskrift i den mening som avses i direktiv 83/189 och att den således inte var tvungen att anmäla den i förslagsform till kommissionen. Enligt den nederländska regeringen är tekniska föreskrifter sådana bestämmelser enligt vilka tillverkarna skall följa vissa tekniska specifikationer vid framställningen av produkterna. Därför utgör de åtgärder som i likhet med föreskriften i fråga innebär avvikelser eller undantag från de villkor som gäller för försäljning av varorna inte några tekniska föreskrifter, då de inte skapar några handelshinder.

13. Under sammanträdet bekräftade kommissionens ombud att föremålet för talan endast var att domstolen skulle fastställa att det förelåg fördragsbrott till följd av att Vrijstellingsregeling inte hade förhandsanmälts. Härvid har kommissionen begränsat föremålet för sin talan, då man utifrån vad som framkom under det administrativa förfarandet kunde anta att kommissionen anklagade Nederländerna inte bara för att ha underlåtit att uppfylla sin anmälningsskyldighet utan även för att ha underlåtit att besluta om uppskov med tillämpningen av den omtvistade tekniska föreskriften. Kommissionen framförde också uttryckligen i sitt motiverade yttrande att ett uppskov med tillämpningen av eller ett upphävande av de ifrågavarande rättsliga föreskrifterna var en möjlighet och hävdade att de tekniska bestämmelserna som inte hade anmälts till kommissionen på förslagsstadiet inte kunde göras gällande mot tredje man.

14. Denna tolkning av vad som enligt kommissionen följer av att en teknisk föreskrift inte har anmälts i förhand är intressant, och för det fall den skulle komma att fastställas av domstolen skulle den på ett avgörande sätt bidra till en striktare tillämpning av det förfarande som inrättas genom direktiv 83/189 i syfte att förebygga hinder av teknisk art mot handeln inom gemenskapen. Det är icke desto mindre förvånansvärt att kommissionen inte har föreslagit rådet eller parlamentet att en sådan påföljd skall inkluderas i de två ändringar som de har företagit av det ovannämnda direktivet.

15. Oberoende av detta är jag, i likhet med generaladvokaterna Darmon [6] och Van Gerven [7], av den uppfattningen att en talan om fördragsbrott inte är rätt sammanhang för att pröva om den tolkning som kommissionen har föreslagit är riktig. Det ankommer nämligen inte på domstolen att inom ramen för denna typ av talan uttala sig om de följder som ett fastställande av fördragsbrott kan komma att få i medlemsstaternas nationella rättsordningar, eftersom det i enlighet med artikel 171 i EG-fördraget ankommer på de nationella domstolarna att härleda konsekvenserna av domstolens dom och att vidta åtgärder för att underlätta att gemenskapsrätten får full verkan. [8] Domstolen skall alltså inom ramen för kommissionens yrkanden begränsa sig till att avgöra om Nederländerna genom att inte ha anmält förslaget till

6 — Förslag till avgörande av den 15 december 1993, kommissionen mot Tyskland (dom av den 1 juni 1994, C-317/92, Rec. s. I-2039, i synnerhet s. I-2042, punkt 67).

7 — Förslag till avgörande av den 18 maj 1994, kommissionen mot Nederländerna (domar av den 14 juli 1994, C-52/93, Rec. s. I-3591, och C-61/93, Rec. s. I-3607, i synnerhet s. I-3592, punkt 9).

8 — Dom av den 14 december 1982, Waterkeyn m. fl. (314/81, 315/81 och 83/82, Rec. s. 4337, punkt 16), och av den 19 januari 1993, kommissionen mot Italien (C-101/91, Rec. s. I-191, punkt 24).

Vrijstellingsregeling till kommissionen har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 8 i direktiv 83/189.

Föremålet för talan

16. Fram till denna dag har vid ett flertal tillfällen talan anhängiggjorts vid domstolen om underlåtenhet att uppfylla skyldigheten att anmäla förslag till tekniska föreskrifter i enlighet med direktiv 83/189 utan att svarandena har bestridit ansvar. [9] Talan om underlåtenhet att uppfylla denna skyldighet har även väckts vid domstolen mot Förbundsrepubliken Tyskland, som bestred yrkandena. [10] I ifrågavarande mål hävdade den tyska staten att förordningen av den 25 mars 1988, genom vilken förbundsministeriet för hälsovård utsträckte de villkor som gäller för etikettering av läkemedel till att gälla även etikettering av sterila medicinska instrument för engångsbruk, inte var en teknisk föreskrift då den endast utvidgade tillämpningsområdet för redan föreliggande tekniska bestämmelser till vissa produkter. Domstolen var av den uppfattningen att en åtgärd av detta slag är en teknisk föreskrift som skall anmälas på förslagsstadiet i enlighet med det förfarande som har inrättats genom direktiv 83/189. [11]

17. Inte i något av de mål som jag just har hänvisat till var domstolen tvungen att precisera definitionen av begreppet teknisk föreskrift i direktiv 83/189. I förevarande mål ställs domstolen däremot inför denna fråga, eftersom Konungariket Nederländerna anser att Vrijstellingsregeling inte omfattas av definitionen teknisk föreskrift i den mening som avses i direktiv 83/189 och det följaktligen inte har underlåtit att uppfylla skyldigheten att förhandsanmäla enligt artikel 8 i direktivet.

18. Vrijstellingsregeling är en förordning som de nederländska myndigheterna har antagit för att ändra den förordning genom vilken villkoren för tillverkning och försäljning av margarin regleras. Syftet med förordningen är att möjliggöra försäljning av nya produkter vilka inte uppfyller de krav som uppställs i Margarinebesluit (förordning om margarin) men har erkänt goda egenskaper. Därför inför myndigheterna genom Vrijstellingsregeling vissa undantag från de tekniska specifikationer som föreskrivs i förordningen och samtidigt preciserar de de villkor som de nya produkterna måste uppfylla för att säkerställa skyddet av folkhälsan.

19. Bland de genom Vrijstellingsregeling införda undantagen från de tekniska specifikationerna vad avser tillverkning av margarin

9 — Dom av den 2 augusti 1993, kommissionen mot Italien (C-139/92, Rec. s. I-4707), och ovannämnda domar av den 14 juli 1994, kommissionen mot Nederländerna (C-52/93 och C-61/93).

10 — Dom av den 1 juni 1994, kommissionen mot Tyskland (C-317/92, Rec. s. I-2039).

11 — Ibidem, punkt 25.

och substitutprodukter förekommer följande specifikationer:

— Koksalt kan ersättas med natriumfattigt koksalt och emulgeringsmedel E 472 c kan användas under förutsättning att halten av emulgeringsmedlet i varan inte överskrider 1 gram per 100 gram.

— Den maximala vattenhalten i margarinet kan överstiga 16 procent.

— För margarin och substitutprodukter kan uppgiften "för en natriumfattig kost" eller "livsmedel med låg natriumhalt" användas i stället för "för en saltfattig kost" eller "livsmedel med låg salthalt".

— Den maximala natriumhalten i margarin utan salt ändras från 40 till 50 milligram per 100 gram av varan.

— Margarin är ett baslivsmedel, som i länder med få soltimmar tillför kroppen vitamin D. Vitamin D3 kan följaktligen ersättas med andra biologiskt aktiva kemiska former av vitamin D, som vitamin D2, som är framställt av en råvara som inte är animalisk, och det är därigenom möjligt att tillverka ett fullständigt vegetabiliskt margarin.

20. Den nederländska regeringen anser att Vrijstellingsregeling inte omfattas av definitionen "teknisk föreskrift" i artikel 1.5 i direktiv 83/189, då det är fråga om en åtgärd som utvidgar tillämpningsområdet för den nationella regleringen om tillverkning av margarin och att den följaktligen inte skapar nya hinder för handeln utan tvärtom bidrar till att minska sådana hinder. Smörtillverkarna kan fortsätta att tillämpa Margarinebesluit eller tillämpa denna ändring och iaktta de villkor som Vrijstellingsregeling uppställer för tillverkning av smör.

21. Denna argumentation av den nederländska regeringen kan inte godtas.

22. I artikel 1.5 i direktiv 83/189 definieras begreppet "teknisk föreskrift" enligt följande:

"tekniska specifikationer, inbegripet tillämpliga administrativa bestämmelser, som är

rättsligt eller faktiskt tvingande vid marknadsföring eller användning (av en vara) i en medlemsstat eller en större del därav ..."

Vidare definieras begreppet "teknisk specifikation" i artikel 1.1 i direktiv 83/189 i den genom direktiv 88/182 ändrade versionen enligt följande:

"en i ett dokument intagen specifikation som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt, exempelvis kvalitetsnivåer, prestanda, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav på produkten som avser terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning eller etikettering samt produktionsmetoder och processer ..."

Enligt dessa två bestämmelser anses som tekniska föreskrifter medlemsstaternas lagar och andra författningar samt praxis genom vilka tillverkning och försäljning av varor underställs vissa villkor. Tre kriterier skall därför vara uppfyllda för att det skall vara fråga om en teknisk föreskrift, rättsakten i fråga skall härröra från en medlemsstat, den skall vara faktiskt eller rättsligt tvingande och den skall påverka tillverkningen eller försäljningen av varor.

23. En teknisk föreskrift är alltid en rättsakt som härrör från en medlemsstat och det kan vara fråga om att lagar och andra författningar antas i vilka det direkt eller indirekt krävs att tekniska specifikationer iakttas. Även administrativ praxis, såsom frivilliga överenskommelser i vilka myndigheterna deltar och som har till syfte att tekniska specifikationer skall iakttas, utgör tekniska föreskrifter. Detta kännetecken särskiljer de tekniska föreskrifterna från vad som kallas "tekniska standarder" eller "standarder" [12], som är tekniska specifikationer som har antagits av nationella, europeiska eller internationella privata organ för standardisering.

Enligt direktiv 83/189 anses inte specifikationer som har fastställts av lokala myndigheter som tekniska föreskrifter. Denna begränsning har dock tagits bort genom den ändring som infördes genom direktiv 94/10. Därför kan en teknisk föreskrift härröra från samtliga medlemsstaters myndigheter, oberoende av vilken lagstiftningskompetens myndigheten har.

12 — I enlighet med artikel 1.2 i direktiv 83/189 är "standard: en teknisk specifikation som har fastställts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller fortlöpande användning och som inte är tvingande". I direktiv 94/10 görs en åtskillnad mellan de tre följande typerna av standarder:
"— internationell standard: en standard som fastställts av ett internationellt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
— europeisk standard: en standard som fastställts av ett europeiskt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
— nationell standard: en standard som fastställts av ett nationellt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig."

24. Ett annat kriterium som kännetecknar tekniska föreskrifter är det förhållandet att de är rättsligt eller faktiskt tvingande. En teknisk föreskrift är rättsligt tvingande då den direkt fastställer de tekniska specifikationer som produkterna skall motsvara. Det kan även indirekt ställas krav på att dessa specifikationer iakttas, i vilket fall det är fråga om tekniska föreskrifter som är faktiskt tvingande. Genom direktiv 94/10 infördes en icke uttömmande förteckning över denna andra typ av tekniska föreskrifter i direktiv 83/189. [13] Det förhållandet att bestämmelserna är rättsligt eller faktiskt tvingande är således ett annat kriterium som särskiljer tekniska föreskrifter från tekniska standarder, eftersom tillämpningen av de senare är fakultativ.

25. Vad som för det tredje kännetecknar en teknisk föreskrift är det förhållandet att den påverkar tillverkning och försäljning av varor. I en teknisk föreskrift krävs att tillverkarna skall iaktta specifikationer som avser produkternas egenskaper (dimensioner, kvalitetsnivåer, prestanda, säkerhet, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning, etikettering etcetera), förfaranden som används för att bedöma överensstämmelse samt specifikationer som avser tillverkningsmetoderna. I en teknisk föreskrift i syfte att särskilt skydda miljön och konsumentintressena kan även krävas att tillverkarna iakttar andra krav än de som uppställs i de tekniska specifikationerna, såsom villkor gällande användning, återvinning, återanvändning och utgallring, som på ett påtagligt sätt kan påverka tillverkningen och försäljningen av varan.

26. Vrijstellingsregeling uppvisar samtliga de egenskaper som skall föreligga för att en reglering skall anses vara en teknisk föreskrift i den mening som avses i direktiv 83/189. Det är fråga om en föreskrift som har antagits av den nederländska staten, en rättsligt tvingande förordning i vilken fastställs tekniska specifikationer och andra krav — som avser såväl vilka ämnen som kan användas vid tillverkningen som vilka uppgifter som kan eller skall anges på etiketten — avseende tillverkning och försäljning av margarin och substitutprodukter.

13 — Texten i artikel 1.9 andra stycket är hädanefter följande: "De tekniska föreskrifter som är faktiskt tvingande omfattar följande:
— En medlemsstats lagar och andra författningar som hänvisar antingen till tekniska specifikationer eller andra krav eller till yrkesetiska regler eller gott affärsskick som i sin tur hänvisar till tekniska specifikationer eller andra krav vars efterlevnad förutsätts vara i överensstämmelse med de skyldigheter som är fastställda i de ovan nämnda lagarna och andra författningarna.
— Frivilliga överenskommelser i vilka en offentlig myndighet är en avtalsslutande part och enligt vilka tekniska specifikationer eller andra krav i allmänt intresse skall uppfyllas, med undantag av specifikationer för anbud vid offentlig upphandling.
— Tekniska specifikationer eller andra krav som hänger samman med skattemässiga eller finansiella åtgärder som påverkar konsumtionen av produkterna genom att främja efterlevnaden av dessa tekniska specifikationer eller andra krav. Tekniska specifikationer eller andra krav som hänger samman med de nationella socialförsäkringssystemen omfattas inte."

27. Denna slutsats vederläggs inte genom den nederländska regeringens argument att regleringen i fråga inte är någon teknisk föreskrift, då den dels uppställer undantag till den tekniska förordning som tillämpas på margarin och därigenom minskar handelshindren, dels inte är tvingande för de ekonomiska operatörer som antingen kan följa den eller fortsätta att iaktta de allmänna bestämmelserna om margarin.

För det första fråntar inte det förhållandet att en bestämmelse innehåller undantag från en annan bestämmelse bestämmelsen dess egenskap av teknisk föreskrift, då den påverkar de tillverknings-och försäljningsvillkor som gäller för varorna.

För det andra skall samtliga tekniska föreskrifter anmälas till kommissionen på förslagsstadiet, oberoende av om de skapar handelshinder inom gemenskapen, eftersom det huvudsakliga syftet med det informationsförfarande som har inrättats genom direktiv 83/189 är att göra det möjligt för kommissionen och medlemsstaterna att granska den reglering som föreslås och att bedöma om den begränsar den fria rörligheten för varor och, om så är fallet, om denna begränsning är förenlig med fördraget. Den stat som har föreslagit den tekniska föreskriften kan inte självständigt genomföra denna bedömning och avhålla sig från att anmäla texten till förslaget till kommissionen, eftersom ett sådant förfaringssätt skulle strida mot den ändamålsenliga verkan av direktiv 83/189 och skulle förfela syftet med informationsförfarandet.

28. Vrijstellingsregeling, som är en teknisk föreskrift och inte en tillämpningsåtgärd avseende en gemenskapsrättslig eller internationell bestämmelse, antogs av Konungariket Nederländerna utan att ha anmälts till kommissionen på förslagsstadiet. Då medlemsstaterna i enlighet med artikel 8 i direktiv 83/189 är skyldiga att anmäla samtliga förslag till tekniska föreskrifter till kommissionen har Konungariket Nederländerna underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt denna bestämmelse.

29. Då de yrkanden som har framställts av sökanden skall bifallas, skall Konungariket Nederländerna förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i enlighet med artikel 69.2 första stycket i rättegångsreglerna.

Förslag till avgörande

30. I enlighet med de överväganden som jag har framställt ovan föreslår jag att domstolen skall

1) fastställa att Konungariket Nederländerna har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 8 i rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, genom att den 19 september 1990 anta Vrijstellingsregeling Margarinebesluit utan att på förslagsstadiet ha anmält den till kommissionen, och

2) förplikta Konungariket Nederländerna att ersätta rättegångskostnaderna.